

שלחו להדפסה

מדד עולמי קובע: ירידה בחופש הכלכלי בישראל

ישראל מדורגת במקום ה-78 מתוך 141 מדינות, במדד החופש הכלכלי העולמי; הסיבות העיקריות לדירוג הנמוך: הוצאה ממשלתית גבוהה, חוקי עבודה קפדניים ופיקוח הדוק על הבנקים
אביטל להב

ישראל ירדה שלושה מקומות במדד החופש הכלכלי העולמי, והיא מדורגת 78 מתוך 141 מדינות. לשם השוואה, ב-2002 דורגה ישראל במקום ה-43.

- [התקציב מנופח? בהשוואה עולמית - לא בהכרח](#)
- [המע"מ בחו"ל: פטורים שלא חלמתם עליהם](#)

המדד, אותו מפרסם בישראל מכון ירושלים, נוסד על ידי חתן פרס נובל מילטון פרידמן ופרופ' מייקל ווקר בשנות ה-70, ושותפים לו עשרות מכוני מחקר בעולם. במסגרתו נמדדת רמת החופש הכלכלי במדינות העולם על פי חמישה פרמטרים: יעילות המערכת המשפטית והגנה על זכויות הרכוש, יציבות המטבע המקומי, עוצמת המגבלות הרגולטוריות על בעלי עסקים, גודל ההוצאה הממשלתית ביחס לסך כל הפעילות הכלכלית במשק וחופש למסחר בינלאומי.

במקום הראשון בדירוג השנה נמצאת הונג-קונג, ואחריה סינגפור, ניו זילנד, שווייץ, ארה"ב ואירלנד. במקום האחרון נמצאת זימבבוואה, זו השנה השנייה ברציפות, יחד עם מיאנמר, ונצואלה ואנגולה.

ישראל, כאמור, מדורגת במקום ה-78, קרוב יותר למיאנמר מאשר לשווייץ. בפרמטרים מסיימים זכתה ישראל לדירוג גבוה. במדד ההגנה על זכויות הרכוש, דורגה ישראל במקום ה-29, ובמדד יציבות המטבע, זכתה לדירוג ה-31 בעולם. בחופש למסחר בינלאומי, גם כן דורגה ישראל במקום גבוה, ואולם היא נמצאת בתחתית הדירוג (130) בגודל היחסי של הממשלה, ובתחום הרגולציה (96).

רונת קן. הרגולציה בישראל חריפה מדי?

 לחצו כאן להגדיל הטקסט

ישראל בתחתית הדירוג בגודל הוצאות הממשלה (צילום: ריטרס)

יש להזכיר, כי בפרמטר המודד את גודל ההוצאה הממשלתית נכללות כלל הוצאות הממשלה. כלומר, הוצאות ביטחוניות גבוהות, כמו שיש ודאי למדינה כמו ישראל, או השקעה ממשלתית בחינוך ובביקודם שכבות חלשות, פוגעות בדירוג החופש הכלכלי של מדינה.

המלחמות הן לא תירוץ

קורין סואר, מנהלת במכון ירושלים, סבורה שההוצאות הביטחוניות של ישראל לא מהוות תירוץ ראוי להוצאה הממשלתית הגבוהה. "סעיף הביטחון לא מסביר הכל. זו תשובה קלה מדי. חישובנו מה היה קורה אם לא היה ביטחון. ישראלי עובד 200 יום לממשלה מתוך רק 30 הן עבור ביטחון".

את הדירוג הנמוך בתחום הרגולציה מייחסת סואר להיעדר התחרות בישראל ולחוקי עבודה נוקשים מדי. ישראל זכתה לדירוג של 5 מתוך 10 נקודות בתחום הרגולציה על הבנקים. "כל עוד הממשלה לא נותנת לבנקים זרים להיכנס לשוק אין תחרות", אומרת סואר. "כל עוד אין תחרות הבנקים שומרים על סטטוס קוו והצרכנים מפסידים, משלמים יותר ומקבלים פחות".

תחום נוסף שבו דירג המדד את ישראל במקום נמוך הוא בעוצמת הרגולציה על יחסי העבודה - 5.7 מתוך 10 נקודות. "זה לא טוב. זה יוצר מצב שבו המעסיק חושש מלהעסיק, כי הנזק כאשר מפטרים הוא גבוה".

זה דבר טוב. לא? אנחנו רוצים שהוא יחשוש לפטר

"הצרה היא שמציאות כזו יוצרת חוסר יעילות במגזרים שבהם העובדים מאורגנים, כמו בשירות הציבורי. כמו כן זה מעודד מעסיקים להסתמך על חברות כוח אדם. כשמעסיק מרגיש שהוא יכול לפטר ללא חשש, הוא יעסיק בתנאים טובים יותר".

לדברי סוואר, רק רפורמות כלכליות לטובת המשק, הגברת התחרות והקטנת הממשלה תוך הורדת נטל המיסוי יעלו את איכות החיים בישראל.

יעלו את איכות החיים של מי? הנהנים מכך יהיו רק אלה שמשלמים מסים גבוהים

"זה נכון לטווח הקצר, אבל לטווח הרחוק הכל יהיה זול יותר וכולם יהנו מכך. קח לדוגמא את מה שקרה לשוק הטלפונים הסלולריים. בכל תחום זה כך, מרגע שיש תחרות – המחירים יורדים וכולם נהנים - גם העשירים וגם העניים. הפערים יישארו זהים אבל לכולם יהיה יותר – לרגולציה יש תמיד אפקט שלילי על הכלכלה, היא יוצרת שחיתות וסרבול".

מעל הכל, בשנה האחרונה נכחנו לגלות כי לא פעם ההוצאה הממשלתית הגדולה ביותר, היא בעזרה לאותם גורמים במשק שלקחו את החופש הכלכלי צעד אחד רחוק מדי. בשנה האחרונה הגדילו ממשלות רבות את הגירעון התקציבי שלהן ואת היקף החוב הלאומי, במטרה להזרים כסף להצלת הכלכלה מהמשבר הפיננסי.

המדד שפורסם כעת מתייחס לנתונים שנאספו בשנת 2007. יש להניח כי לכשיעובדו הנתונים משנת 2009, נראה ירידה בדירוג של אותן מדינות שהזרימו סכומים גדולים לחברות ציבוריות, במסגרת תכניות חירום להצלת המשק.

[חזרה](#)